

VOORSTEL

zaaknummer: 1886909

afdelingsnaam: Sociaal Domein

steller: 5.1.2.e / 5.1.2.e

telefoonnummer +5.1.2.e

onderwerp: Opvang vluchtelingen; locatiezoektocht en kaders

Voorstel

1. De potentiële locaties met een realisatietermijn van maximaal 2 jaar voor Oekraïne-opvang te prioriteren boven asielopvang vanwege de urgentie om binnen 2 jaar minimaal 460 vervangingsplekken gerealiseerd te hebben voor onze Oekraïense bewoners in de tijdelijke noodopvang.
2. Constaterende dat op basis van de huidige locatie-onderzoeken uitsluitend de potentiële locatie 5.1.2. i en e kan voorzien in tijdig voldoende vervangingsplekken voor onze Oekraïense ontheemden, deze locatie gericht verder te onderzoeken als opvanglocatie voor Oekraïense ontheemden 5.1.2. i en e voor asielopvang aan de locatie Naarderweg en af te stemmen met 5.1.2. i en e
3. Constaterende dat intensief overleg met COA over locatie-invulling niet heeft geleid tot een oplossing die aansluit bij het Hilversums beleidskader Asielopvang, COA formeel te informeren over het vasthouden van gemeente Hilversum aan haar beleidskader Asielopvang.
4. Vanuit het Hilversums beleidskader asielopvang (120 opvangplekken per locatie) en de taakstelling van 434 asielopvangplekken, naast de huidige locatie Naarderweg (voormalig zwembadlocatie Crailo) een tweede locatie voor verkenning aan te bieden aan COA, te weten locatie 5.1.2. ii
5. Krachtens artikel 87 van de Gemeentewet in samenhang met artikel 5.1 lid 1c en lid 2f van de Wet open overheid de verplichting tot geheimhouding op te leggen voor informatie opgenomen in collegevoorstel 'Opvang vluchtelingen; locatiezoektocht en kaders' en respectievelijk de bijlagen 1) Kaart potentiële locaties Oekraïne-opvang (vervangingsplekken) en 2) Kaart potentiële locaties Asielopvang COA en de aan het voorstel gekoppelde collegebesluiten. De verplichting tot geheimhouding wordt in acht genomen door allen die van de informatie kennis dragen en duurt voort totdat deze is opgeheven (art. 89 lid 2 en 3 Gemeentewet).

Samenvatting

In onze opgave vluchtelingenopvang spelen vijf belangrijke zaken.

I. Achterstand in taakstelling asielopvang, huisvesten statushouders en opgave Oekraïne-opvang.

In de gehele vluchtelingenketen van opvang asielzoekers, huisvesten statushouders en opvang Oekraïense ontheemden heeft gemeente Hilversum een achterstand.

-

Doelgroep	Taakstelling/ opgave	Gerealiseerd	Tekort
Opvang Oekraïne	954	860	94
Opvang asiel	434	174	260
Statushouders	209	94	115

De taakstelling asielopvangplekken is 434 (vóór 1 juli 2025), waarvan momenteel 174 tijdelijk gerealiseerd.

De taakstelling huisvesten statushouders voor 2025 (inclusief achterstand 2024) is 209, waarvan nog 115 statushouders gehuisvest moeten worden voor 1 januari 2026. Op het circusterrein komen 57 woningen beschikbaar voor statushouders waarvan de oplevering start in oktober 2026.

De inspanningsverplichting opvang Oekraïense ontheemde is 954 opvangplekken, waarvan er 860 zijn gerealiseerd. Hilversum voldeed tot januari 2025 aan de opgave maar door keuze om de leefomstandigheden op de Philipslocatie te verbeteren en daarmee welzijn van de bewoners te verbeteren en overlast te verminderen, is het aantal opvangplekken daar teruggebracht van 500 naar 400.

II. Gebrek aan ruimte i.r.t. beleidskaders en -plannen

Zoals bekend is er schaarste aan ruimte in combinatie met de Hilversumse beleidskaders en (gebieds- en beleids)plannen. De Hilversumse vluchtelingenopgave respectievelijk de taakstelling van 954 opvangplekken voor Oekraïense ontheemden en 434 asielopvangplekken lijkt nergens in te passen.

III. Concurrentie in locatiezoektocht

De zoektocht naar opvanglocaties voor Oekraïense ontheemden concurreert met de zoektocht naar asiellocaties door de schaarse ruimte. Voor beide doelgroepen zijn we op zoek naar min of meer dezelfde locaties. Van de 860 Oekraïense ontheemden die wij momenteel huisvesten in tijdelijke noodopvanglocaties dienen er binnen 2 jaar 460 bewoners te zijn geherhuisvest. Een groot deel van deze bewoners verblijft al een aantal jaar in Hilversum, heeft schoolgaande kinderen en is aan het werk. Ondanks hun tijdelijke verblijfsstatus zijn het Hilversummers en is het verblijf in de noodopvang een thuis geworden. Het niet tijdig beschikbaar hebben van alternatieve huisvesting voor deze groep bewoners betekent dat onze bewoners elders in Nederland geherhuisvest moeten worden waar de noodopvang net als in Hilversum vol is.

IV. Kaders COA sluiten niet (meer) aan bij Hilversums asielopvangkader

De kaders van COA voor asielopvang zijn in het afgelopen jaar verschoven en sluiten niet meer aan op onze beleidsagenda Asielopvang. COA gaat uit van minimaal 300 asielopvangplekken. Vanaf die omvang geldt pas een regulier dienstverleningspakket van begeleiding, beveiliging en voorzieningen. Dat is het dienstverleningspakket zoals wij in dat Hilversum vanuit ons beleidskader voor ogen hebben bij realisatie

van een opvanglocatie voor 120 opvangplekken. Een kleinere opvang in combinatie met een volledig dienstverleningspakket is mogelijk maar betekent een financiële bijdrage van de gemeente aan het dienstverleningspakket.

V. Taakstelling asielopvang in relatie tot beleidskader vergt 3 locaties voor asielopvang

Wij hebben kritisch, integraal en op onconventionele wijze vanuit grote urgentie van dit vraagstuk naar onze gemeentelijke plannen en ruimte (zowel privaat als in gemeentelijk eigendom) gekeken. Daaruit blijkt dat we momenteel onvoldoende locaties hebben voor asielopvang om volgens ons gemeentelijk kader van 120 opvangplekken per asiellocatie, te kunnen voldoen aan de taakstelling Spreidingswet (434 asielopvangplekken).

Bovenstaande punten leiden tot de volgende voorstellen.

Voor asielopvang wordt vanuit de locatiegrootte van het beleidskader Asielopvang (120 opvangplekken per locatie) voorgesteld om naast de locatie Naarderweg (o.b.v. collegebesluit van 17 december 2024/geheim) een tweede potentiële locatie aan COA aan te bieden voor verkenning, zodat voldaan kan worden aan de taakstelling (434). Met het iets ophogen van het aantal opvangplekken naar 130 per locatie en het meetellen van de tijdelijke noodopvang in hotel Gooiland (174 plekken), komen we aan 434 opvangplekken ($130+130+174=434$). Tevens wordt voorgesteld om bestuurlijk met COA in gesprek te gaan over het vasthouden aan het Hilversums beleidskader, dat wil zeggen ongeveer 120 reguliere opvangplekken per locatie.

Voor tijdelijke herhuisvesting van onze Oekraïense ontheemden wordt voorgesteld om de locatie 5.1.2. i en e te verkennen.

Inleiding

De opvang van vluchtelingen bestaat in Hilversum uit de volgende twee opgaven;

- 434 opvangplekken voor asielzoekers organiseren in samenwerking met COA ;
- opvang en begeleiding van 965 Oekraïense ontheemden.

Hilversum heeft tevens een achterstand in de taakstelling voor het huisvesten van statushouders van 115 nog te huisvesten statushouders. Deze opgave laten we in dit voorstel buiten beschouwing.

Opvang van asielzoekers door het COA.

De gemeente heeft op basis van de Spreidingswet de taak om 434 asielzoekers op te vangen waarbij COA verantwoordelijk is voor de huisvesting en exploitatie en de gemeente faciliteert met onder andere het communicatietraject en de vergunningverlening. Hiervoor is momenteel geen structurele opvang (asielzoekerscentrum) maar wel een tijdelijke asielnoodopvang met 174 bewoners in hotel Gooiland. De bestuursovereenkomst tussen gemeente en COA voor de opvang in hotel Gooiland is verlengd en tot uiterlijk 1 januari 2027. Het is onduidelijk of COA daadwerkelijk tot die tijd de huurovereenkomst met hotel Gooiland gaat verlengen. COA zet in op structurele opvang zodat de dure noodopvang kan worden afgebouwd. Hilversum voldoet niet aan de taakstelling van 434 asielopvangplekken en wordt daar ook op aangesproken. De noodopvangplekken in hotel Gooiland mogen we overigens nog wel meerekenen in de taakstelling. Zolang COA gebruik blijft maken van hotel Gooiland met 174 asielopvangplekken, dan is de opgave tot die tijd 260 asielopvangplekken. Uitgaande van het beleidskader Asielopvang gaat het dan om twee locaties van 130 asielopvangplekken.

Opvang Oekraïense ontheemden door de gemeente.

Vanuit het rijk hebben wij de opgave om 965 Oekraïense ontheemden op te vangen. De opvang doen wij al sinds het begin van het uitbreken van de oorlog. Momenteel vangen wij 860 Oekraïense ontheemden

op in onze twee gemeentelijke noodopvanglocaties respectievelijk locatie Philips (400) en locatie Thebe (400) en daarnaast in hotel Ravel (60). Onze opvanglocaties zijn tijdelijk. De onderhandelingen over verlenging van de huurovereenkomst Thebe loopt momenteel maar is nog niet beslecht. De Philipslocatie is onlangs verlengd tot uiterlijk 1 november 2027. Dat is een definitieve einddatum. Voor de 400 bewoners zijn binnen 2 jaar vervangende plekken nodig.

Om de leefbaarheid op de Philipslocatie te verbeteren is het aantal opvangplekken daar afgeschaald. Hilversum voldoet momenteel dan ook niet aan haar opgave.

Kaders COA en Beleidsagenda Asiel

In onze gesprekken met COA over de voormalige zwembadlocatie Naarderweg constateerden wij in de afgelopen maanden dat de kaders van COA niet meer aansluiten bij onze kaders vanuit de beleidsagenda Asielaanpak Hilversum. In een bestuurlijk overleg op 26 juni jl. heeft de bestuursvoorzitter van COA dit bevestigd.

COA stelt 256 opvangplekken als minimum voor locatie Naarderweg waarbij zij alle begeleidingstaken voor opvang voor haar rekening neemt (een volledig servicepakket). Als aanvulling daarop stelt COA voor om de locatie Noordse Bosje toe te voegen als dependance voor circa 60 opvangplekken. Bij kleine locaties selecteert COA bewoners op zelfstandigheid en zelfredzaamheid en is er geen begeleiding of bewaking op locatie zelf. De locatie leunt dan op de grote(re) locatie aan de Naarderweg.

Na het bestuurlijk overleg met COA op 26 juni jl. is ambtelijk verkend of COA en gemeente ondanks de verschillende kaders, toch tot een gezamenlijk voorstel konden komen. Uitgaande van het kader van circa 120 opvangplekken, bood COA een alternatief van 130 opvangplekken waarvan 50 voor alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV-ers) en 80 voor reguliere asielzoekers. Omdat voor opvang van AMV-ers een uitgebreid servicepakket geldt, kan de groep reguliere asielzoekers daarop meeliften, zo stelt COA.

Zowel het oorspronkelijke voorstel als het door COA geboden alternatief voldoen niet aan onze Hilversumse kader van asielopvang. Dat gaat uit van ongeveer 120 asielopvangplekken waarbij COA een volledig servicepakket levert. Bovendien heeft Hilversum geen taakstelling voor AMV-ers

Locatieverkenning

Zoals in het collegevoorstel van 10 juni jl. ('Zoektocht locaties opvang Oekraïense ontheemden; uitwerking besluit 10 juni '25/ geheim') toegezegd hebben wij kritisch, integraal en op onconventionele wijze vanuit grote urgentie van dit vraagstuk naar onze gemeentelijke plannen en ruimte (zowel privaat als in gemeentelijk eigendom) gekeken en u de resultaten daarvan op 30 september jl. gepresenteerd. Dat zag er als volgt uit:

➤ **Opties Oekraïne-opvang** (kaart zie bijlage 1)

criterium= binnen 2 jaar te realiseren i.v.m. urgentie vervangingsopgave

(Alle op grond van derden)

- 5.1.2. i en e
- Bon Kavel (Naarderweg) (200-300 opvangplekken)
- Emmastraat 15 (50 opvangplekken), zie aankoopvoorstel in separaat raadsvoorstel

5.1.2. i en e

➤ **Opties asielopvang structureel** (kaart zie bijlage 2)

criterium= minimaal 120 opvangplekken en realisatietermijn 2 jaar of meer

(5 op grond van gemeente)

- Zwembadkavel (Naarderweg) --> deze locatie is sinds begin dit kalenderjaar onderdeel van gesprek en verkenning tussen gemeente en COA

- 5.1.2. i
- 5.1.2. i
- 5.1.2. i
- 5.1.2. i

(5 op grond van derden)

5.1.2. i en e

Probleemstelling/doel

Het binnen 2 jaar realiseren van minimaal 460 vervangingsplekken voor Oekraïense ontheemden uit de noodopvanglocatie Philips en hotel Ravel en het realiseren van 434 structurele asielopvangplekken op basis van de Spreidingswet.

Argumenten

1.1 Binding

De Oekraïense ontheemden aan de Philipslocatie wonen bij het aflopen van de huurovereenkomst 5 jaar in Hilversum. De kinderen gaan in Hilversum naar school en de meeste volwassenen zijn aan het werk. Het zijn al inwoners van Hilversum die we onderdak zullen moeten bieden. Een asiellootatie moet nog van de grond komen waar asiellootkers nieuw in Hilversum arriveren.

1.2 Oekraïne-locaties landelijk vol

Naast de onwenselijkheid om 460 Oekraïense bewoners uit Hilversum te verplaatsen naar elders in het land, doet die mogelijkheid zich überhaupt niet voor omdat de Oekraïne-opvang in Nederland enorm onder druk staat gezien de blijvende instroom van Oekraïense ontheemden.

2.1 Locatie 5.1.2. i en e vooralsnog enige locatie om op grote(re) schaal opvangplekken te realiseren

5.1.2. i en e is op dit moment de enige locatie waar op grote schaal opvangplekken kunnen worden gerealiseerd naar verwachting binnen de gestelde termijn. Omdat de locatie 5.1.2. i en e worden, is dat ook al heel kort dag is.

3.1 Met COA al lange tijd in overleg over meerdere potentiële locaties

De gemeente is reeds langdurig in gesprek met COA over geschikte locaties en de gemeente heeft sinds vorig jaar 7 locaties voorgelegd. M.u.v. de 5.1.2. i en e en het zwembadkavel zijn de overige locaties afgewezen terwijl hier locaties bijzaten die volgens ons geschikt gemaakt hadden kunnen worden voor opvang, zoals de locatie 5.1.2. i en e We zijn al enige tijd in overleg over locatie Naarderweg (voormalig zwembadlocatie) en daar lukt het vooralsnog ook niet om tot afspraken te komen die aansluiten bij het Hilversums beleidskader Asielopvang.

3.2 Hogere aantallen in strijd met beleidskaders

De totstandkoming van het beleidskader Asielaanpak heeft de nodige communicatie-aandacht gehad en is voortgekomen uit gesprekken in de verschillende wijken. Het is waardevol hieraan vast te houden omdat het uitgaat van inbedding van asielopvang in de Hilversumse gemeenschap. Ook komt het college daarmee de gemaakte afspraken met de gemeenteraad na.

3.3 Communicatie COA over gewijzigde kaders niet expliciet

Vanaf januari dit jaar zijn wij intensief met COA in overleg over de voormalig zwembadlocatie aan de Naarderweg. Pas in een laat stadium werd ons duidelijk (na ons verzoek om scenario's) dat er geen alternatief mogelijk was met 120 asielopvangplekken volgens de uitgangspunten van Hilversum.

4.1 Ruime locatie en sociaal-economisch sterke buurt

De locatie ^{5.1.2. i} biedt voldoende ruimte om een locatie voor COA te realiseren en ligt in een sociaal-economisch sterke buurt. Net als voor de locatie Naarderweg (voormalig zwembadlocatie) geldt dat de ontwikkeltermijn lang is (aanleg nutsvoorzieningen etc.).

Kanttekeningen

1.1 Hilversum voldoet op korte termijn niet aan taakstelling asiel

De potentiële locaties voor COA-asielopvang betreffen locaties die veel ontwikkeltijd kosten (meer dan 2 jaar). We voldoen daarmee op korte termijn niet aan onze taakstelling asiel. Dat geldt overigens ook voor de huidige locatie waarover we met COA in gesprek zijn, de voormalig zwembadlocatie aan de Naarderweg.

2.1. Tijdig ontwikkelen ^{5.1.2. i en e} uitdaging

Hoewel ^{5.1.2. i en e} de enige geschikte locatie lijkt om op korte termijn op grotere schaal opvangplekken te realiseren voor Oekraïense ontheemden, blijft ook dit een grote uitdaging om tijdig voor elkaar te krijgen. Er zijn om dit moment nog veel onzekerheden. Zo is er nog geen overeenstemming met ^{5.1.2. i en e} dienen er de nodige onderzoeken gedaan te worden en moet er uiteraard nog een vergunningsprocedure te worden doorlopen.

2.2. Onevenredige verdeling locaties

De voorgestelde potentiële locatie ^{5.1.2. i en e} voor opvang van Oekraïense ontheemden ^{5.1.2. i en e} de locatie Naarderweg waarover we momenteel met COA in gesprek zijn. Het risico bestaat dat ^{5.1.2. i en e}

Vanuit het uitgangspunt van draagkracht van een wijk, kan dit een onwenselijke extra belasting betekenen.

3.2. COA beëindigt de gesprekken

Door vast te houden aan het beleidskader van ongeveer 120 reguliere opvangplekken met voldoende dienstverlening (bewaking, begeleiding), kan COA afzien van verdere gesprekken met de gemeente over de ontwikkeling van deze locatie. COA kan het gezien de lange onderhandeling over deze locatie ook percipiëren en presenteren als dat de gemeente niet meewerkt aan de realisatie van hun plannen.

3.4 Consequenties door niet voldoen aan taakstelling

Met de spreidingswet hebben gemeenten een wettelijke taak om in opvangplekken te voorzien voor asielzoekers. De meest zwaarwegende sanctie betekent een indeplaatsstelling. De minister kan dan zelf de opvang organiseren binnen de gemeentegrenzen.

Financiën, middelen & capaciteit

N.v.t.

Uitvoering

N.v.t.

Bijlage(n)

1. Kaart potentiële locaties Oekraïne-opvang (vervangingsplekken)
2. Kaart potentiële locaties Asielopvang COA